

Argumenter mot norsk, landbasert vindkraft

Vidar Lindefjeld
La Naturen Leve

NVE-seminaret 9. juni 2015

Jeg begynner med et sitat:

Fornybar energi illustreres ofte med vindmøller og solcellepaneler, men det er vannkraften som er ryggmargen i det norske kraftsystemet

Oluf Ulseth, Energi Norge. I «Fremtidens energi», 1. juni 2015

En nyttig påminnelse når vindeuforien tar overhånd...

LNL er *ikke* i mot vindkraft

dersom den har en god begrunnelse; energi - eller klimapolitisk!
F. eks. i Tyskland, der den erstatter fossil kraft og bidrar til CO2-reduksjon (noe omtvistet, men det lar vi ligge nå)

I vannkraftlandet Norge er vindindustrianlegg meningsløse:
Energipolitisk unødvendige, dyre og subsidiertrengende,
naturødeleggende, uten klimaeffekt og dertil ulønnsomme

De tåler ikke en vanlig kost/nytte-analyse

Den norske klimautfordringen

ligger ikke i vår kraftforsyning (som i de fleste andre land), men i vårt øvrige energiforbruk i andre sektorer

Vi bruker altfor mye fossil energi pr. innbygger. Det er i industrien og særlig i transportsektoren vår store utfordring ligger. Det er her CO₂ - utslippene må kuttes og politikk, penger og fornybarforskning settes inn! Vi behøver ikke vindkraft for å få til det!

Kilde: Rapport fra Institutt for energiteknikk, UiO 2014: "Det norske energisystemet mot 2030"

Mange argumenter mot norsk vindkraft! Her er seks:

1. Unødvendig i norsk kraftforsyning
2. Ikke etterspurt i EUs kraftforsyning
3. Ingen dokumentert klimaeffekt
4. Samfunnsøkonomisk og bedriftsøkonomisk ulønnsom
5. Ødelegger naturen og friluftslivet
6. Påfører mennesker støyplager

1. Unødvendig i norsk kraftforsyning

Norge har mer enn nok vannkraft for dagens og fremtidens behov

Den gir oss en høyere fornybarandel av totalt energiforbruk enn noe annet land. 67,5 % i 2020. Andelen vil kunne økes vesentlig mot 2030. Bl. a. vil noe mer vannkraft, oppgradering, energisparing/effektivisering, smarte hjemmeløsninger og økt nedbør bidra til det. Helt uten landbasert vindkraft!

Kilde: Rapport fra Institutt for energiteknikk, UiO 2014: "Det norske energisystemet mot 2030"

2. Ikke etterspurt i EUs kraftforsyning

EU-land har mer enn nok strøm, fra både sol, vind og fossilt

De etterspør ikke mer strøm, men stabilitet i et anstrengt system. De trenger balansekraft, kraft som leveres også når det ikke blåser. Mer ustabil vindkraft er ikke løsningen.

Dagens balansekraft i EU er fossil. De ønsker seg fornybar. Hvem kan eventuelt levere den?

Kilder: "Det norske energisystemet mot 2030", Adapt Analyse 2014, professor Killingtveit, NTNU/Cedren

3. Ingen dokumentert klimaeffekt

Norsk vindkraft har ikke *dokumentert* klimaeffekt. Ikke i Norge, heller ikke i EU. Her har ZERO m. fl. i årevis fått råde grunnen alene uten motforestillinger

Kilder: professor Andres Skonhoft, NTNU; professor Torstein Bye, SSB; professor Michael Hoel, UiO m. fl

Et norsk bidrag til CO2-reduksjon i EU kan bare regulerbar vannkraft gi. Dyrt og teknisk krevende. Vil vi – og EU - betale prisen?

Kilder: Adapt Analyse 2014. Professor Ånund Killingtveit, NTNU/Cedren 2012.

NVE-rapport 10/2011: «Norges vannkraftsystem med stor magasinkapasitet kan absolutt være et konkurransedyktig alternativ til andre lagringsformer for energi, enten de allerede eksisterer eller er under utvikling».

4. Ulønnsom, samfunnsøkonomisk..

Vindkraft har direkte kostnader

- i Norge/Sverige sertifikatordning rundt 40 MIA kroner; dertil utbyggingskostnader og drift/vedlikehold

og indirekte kostnader

- ødelagt natur/tap av naturverdier/INON (stillhet og friluftsliv), dyr/fugl

som forskere mener langt overstiger nytteeffektene for samfunnet.
Heller ikke lokale ringvirkninger som lovet!

Forsker Bjart Holtmark, SSB, desember 2014; NTNU-professor Anders Skonhoft, desember 2014; studie ved NHH-professor Øyvind Anti Nilsen, april 2015; The Centre for Policy Studies paper, april 2015

4. ... og bedriftsøkonomisk

Norske vindkraftverk gir ikke lønnsomhet, målt etter vanlige bedriftsøkonomiske kriterier. Høye kostnader, lave inntekter og store underskudd er stikkordene. (3. juni spotpris ca. 15 øre, sert.pris 13 øre).

Vindkraftregnskaper er trist lesning.

Kilder: Off. tilgjengelige regnskaper; <http://www.nrk.no/trondelag/industrieventyret-som-kan-bli-et-mareritt-1.12230550>; Bladet Sunnhordland 1. juni 2015

Taperne er eierne – som ofte er kommuner. Tapene, som er i mange-hundremillionersklassen, må innbyggerne ta = mindre penger til kommunale tilbud/tiltak.

Ett eksempel: Fakken

«[Dette anlegget kostet 750 millioner. Nå vil Troms Kraft selge ...](#)»

nord24.no/ februar 2015

«*Fakken vindpark og en ny kraftlinje vil gi positive lokale ringvirkninger...*»

Troms Kraft 2012

«*...faller utenfor vår definisjon av kjernevirksomhet*», sier konsernsjefen i 2015

5. Ødelegger natur, friluftsliv – og reiseliv

Dagens vindkraftverk gir uopprettelige naturskader. Snart kommer turbiner på opptil 250 meter i norsk natur

- **Hvilke nedsprengetninger og terrenginngrep blir da nødvendige?**
- **Hva med visuell forsøpling av tusenvis av km² med fri natur?**
- **Iskast, lysblink og skyggekast?**
- **Hva skjer med vår glede over naturen? Med stillheten, storheten?**

- **Hva med lokal verdiskaping (hyttefelt, hoteller, reiseliv)?**

6. Påfører mennesker støyplager

Et lite påaktet problem, bagatellisert av bransjen og myndighetene.

Turbiner støyer, ikke minst lavfrekvent.

I andre land (eks. DK, S og UK) forskes det mye på dette og kunnskapen er bedre. I Norge vekker selv dette utsagnet debatt:

"Generelt stiger støjen (naturligvis) med møllestørrelsen".

Professor Henrik Møller, Århus universitet, 2015

Norske støykrav er utdaterte. Spør folk på Lista!

LNL har tatt saken opp med NVE og Folkehelseinstituttet og håper på endring!

Så hvordan fikk Norge troen på vindkraften?

- Dyktig lobbyvirksomhet med klima som kronargument (Zero, Bellona, Natur og Ungdom, Norwea m. fl)
- Politikerne festet lit til udokumenterte klimaargumenter og ville ikke høre på kritiske røster fra norske fagmiljøer (økonomer, teknologer, biologer, naturvernere). Vindkraft ble symbolet på politisk handlekraft
- En vindkraftbransje som ønsker å tjene penger. Naturlig nok. «*Det er lommeboka som teller, folkens!*». Havgul, Lillesand 2013
- Godtroende kommuner som trodde på løftene om varige arbeidsplasser, skatteinntekter, lukrative utbyggeravtaler og andre lokale ringvirkninger
- Lite synlige natur/friluftsansjasjoner (inntil nå, ref. DNT sist lørdag)

Resultatet?

- 97 konsesjoner er gitt, 34 til behandling
- Kan bety 4000 turbiner over hele Norge, om markedet vil
- Betydelige potensielle samfunnstap: Natur, friluftsliv, mennesker og dyr vil lide, til ingen nytte

**Cervantes' tapre ridder måtte gi tapt.
Det gjør ikke vi!**

Det gleder oss at vindkraft ikke lenger har samme politiske støtte, at stadig flere kritiske røster høres, at investorer nøler. Det lover godt for norsk natur og kommende generasjoner.

